

Р. П. Зорівчак

Кочур Григорій Порфирівич

КОЧУР Григорій Порфирівич (04(17). 11. 1908, с. Феськівка, нині Менського р-ну Черніг. обл. – 15. 12. 1994, Київ, похов. у м. Ірпінь Київ. обл.) – перекладач, поет, літературознавець. Член СПУ (1968–73, від 1988), дійс. чл. НТШ (1993). Премія ім. М. Рильського (1989), медаль ім. М. Грушевського НТШ (1993). Державна премія України ім. Т. Шевченка (1995, посмертно). Закін. Київ. ІНО (1932). Відтоді викладав у Тираспол. пед. інституті (нині Молдова), 1936–41 – завідувач кафедри літ-ри Вінн. пед. інституту. 5 жовтня 1943 заарешт. у Полтаві, за звинуваченням у приналежності до ОУН засудж. до 10-ти р. ув'язнення, перебував у таборі м. Інта (нині Респ. Комі, РФ). Звільн. 8 січня 1953, реабіліт. 1962. Мешкав у Ірпені. Був ініціатором більшості заходів у галузі укр. худож. перекладу, мав великий вплив на зростання профес. рівня перекладач. майстерності та перекладознав. думки в Україні, на рух шістдесятництва. Перекладав твори 30-ти нац. літ-р з 25-ти мов, зокрема давньогрец. (Тіртей, Сапфо, Софокл), давньорим. (Горацій, Овідій), англ. (О. Шеллі, Дж. Кітс, Т.-С. Еліот), італ. (Ф. Петрарка, Дж. Леонарді, Дж. Родарі), іспан. (Х. Хіменес), нім. (Й.-В. Гете, Г. Гайне, А. Гріфіус), франц. (Ф. Війон, А. Рембо, С.-Ж. Перс, С. Малларме), грец. (К. Кавафіс, Я. Ріцос), лит. (Майроніс), латв. (Я. Райніс), груз. (Н. Бараташвілі, Г. Табідзе), з поезії США (Е.-А. По, Г. -В. Лонгфелло), нікарагуан. (Р. Даріо), португал. (Ф. Песоа), бразил. (Ж.-М. Машаду-ді-Асіс), польс. (А. Міцкевич, Ю. Словацький, Ю. Тувім, Т. Ружевич), чес. (Я. Неруда, П. Безруч, Ї. Волькер, В. Незвал), словац. (Я. Коллар, Гвездослав, Л. Новомеський, А. Плавка), болгар. (П. Яворов, Н. Лілев), словен. (Ф. Прешерн), серб. (М. Настасієвич), хорват. (Т. Уєвич) та ін. Упорядник і автор перекладів до багатьох антологій, зокрема словац., чес. (обидві – 1964) та лужичан. (1970; усі – Київ) поезій. Його переклади опубл. у зб. вибр. поезій Ю. Тувіма (1963), Д. Гофштейна (1965), О. Блока (1980), Янки Купали (1982); у серії «Перлини

світової лірики» – поезії Я. Райніса (1965), М. Богдановича (1967), Ю. Словацького (1969), Ж.-П. Беранже (1970), П. Безруча (1970), Л. Новомеського (1982), Ї. Волькера (1986), Дж. Леопарді (1988), у зб. світ. поезії кін. 18 – 1-ї пол. 19 ст. «Співець» (1972) та антич. поезії «Золоте руно» (1985; усі – Київ). Окремо видано проз. переклади зі словац. мови – романи «Живі і мертві» (1961), «Дзвони вістують день» (1964) В. Мінача, повість «Опришкове дитинство» Л. Ондрейова (1964); з чес. – роман «Там, де гори зелені...» Й. Томана й М. Томанової (1962). Переклав драму «Гамлет, принц данський» В. Шекспіра (1964; 1969; 1991; 2003, неодноразово поставлено в укр. театрах). Вийшли зб. його перекладів «Відлуння» (1969), «Друге відлуння» (1991), «Третє відлуння» (2000; 2008), а також власних поезій «Інтинський зошит» (1989; усі – Київ). У перекладах унікав зайвої українізації, обачно ставився до лексич. і структурно-конотат. реалій. Співупорядник і автор коментарів до кн. «Вибране» (1966, спільно з В. Петровим) та творів у 2-х т. М. Зерова (1990, спільно з Д. Павличком); автор числен. широкомасштаб. дослідж. з історії та теорії перекладу, передмов до укр.-мов. видань творів П. Верлена, Ф. Шіллера, Дж. Боккаччо, Я. Гашека, статей в УЛЕ. 1997 у Ірпіні відкрито Літ. музей К.; 1998 ім'ям К. названо новоутвор. каф. перекладознавства і контрастив. лінгвістики Львів. університету. Відбулися Всеукр. (Львів, 1993 і 2007) та Міжнар. (Київ–Ірпінь, 2003; Львів, 2009) конф., присвяч. життю й діяльності К. Засн. літ. премію ім. К. (2009).

Основні праці

Майстри перекладу // Всесвіт. 1966. № 4; Шекспир на Украине // Мастерство перевода. Москва, 1968; Данте в украинской литературе // Дантов. чтения. Москва, 1971; Арістофанів сміх // Всесвіт. 1981. № 6; Зеров і Словацький // Там само. 1988. № 8; Кілька уваг про Василя Мисика та його переклад «Ромео і Джульєтти» // Прапор. 1988. № 9; Феномен Миколи Лукаша // Сучасність. 1989. № 2; Література та переклад: Дослідж., рец., літ. портрети, інтерв'ю: У 2 т. К., 2008.

Рекомендована література

1. Коротич В. Шляхи пізнання // Кочур Г. Відлуння. К., 1969;
2. Білецький А. На вершині життя і творчості // ЛУ. 1988, 24 листоп.;
3. Скуратівський В. «Рядок у слові нелукавім...» // Кочур Г. Інтинський зошит. К., 1989;
4. Новикова М. Перекладацький світ Григорія Кочура // Кочур Г. Друге відлуння. К., 1991;
5. Медвідь О., Петришин І. Відлуння поетичних перлин: Про переклади Г. Кочура // Теорія і практика: Зб. К., 1991. Вип. 17;
6. Зорівчак Р. Життєвий і творчий шлях Григорія Кочура // Нар. воля. 1994, 29 груд.;
7. 1995, 12, 19 і 26 січ.;
8. Череватенко Л. «Отак і будеш у чужім труді та своє шукати...» // Дніпро. 1995. Ч. 9/10;

9. Габлевич М. Два українські «Гамлети» // Проблеми літературознавства і худож. перекл. Л., 1997;
10. Кочур А. Вагомий доробок перекладача // Січ. 1998. № 8;
11. Зорівчак Р. Вічне відлуння майстра // Дзвін. 1998. № 11;
12. Дзюба І. Кризь поетичні обрії століть // Кочур Г. Третє відлуння. К., 2000;
13. Москаленко М. Новознайдени переклади Григорія Кочура // Всесвіт. 2000. № 3/4;
14. Новикова М. «Шухлядний» цикл Григорія Кочура // Там само;
15. Кочур А. Редагував? Перекладав? Ось у чім питання... // Сучасність. 2001. № 2;
16. Савчин В. З епістолярної спадщини М. Лукаша і Г. Кочура // Дивослово. 2003. № 3;
17. Григорій Кочур: Біобібліогр. покажч. у 2 ч. Л., 2006;
18. Зорівчак Р. У духовно-культурному полі Григорія Кочура – теоретика й історика українського перекладу // Кочур Г. Література та переклад: Дослідж., рец., літ. портрети, інтерв'ю: У 2 ч. К., 2008;
19. Її ж. Кочурознавство початку ХХІ віку: (до 100-річчя від дня народж. Майстра – дійсного члена НТШ) // Зап. НТШ. 2009. Т. 257.

Бібліографічний опис:

Кочур Григорій Порфирівич / Р. П. Зорівчак// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-1300>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).